

Лабораторна робота №6.

Бінарні дерева.

Мета роботи: Вивчити способи ефективного зберігання та обробки інформації на прикладі бінарних дерев.

Задача роботи: Написати програму роботи з бінарними деревами пошуку.

Теоретичні відомості.

Дерево – це сукупність елементів, що називаються вузлами (один з яких корінь), та відношень („батьківських”), що утворюють ієрархічну структуру вузлів. Вузли можуть бути елементами будь-якого типу (літерами, рядками, числами). До основних операцій з деревами належать: внесення елемента в дерево, обхід дерев та вилучення елемента з дерева. Під *обходом бінарного дерева* розуміють визначений порядок проходження усіх вершин дерева. Розрізняють декілька способів обходу дерев: прямий, зворотній та симетричний порядки обходу.

1. *Прямий порядок обходу* бінарного дерева можна визначити в такий спосіб (рис. 7): потрапити в корінь R; пройти в прямому порядку ліве піддерево A; пройти в прямому порядку праве піддерево B.

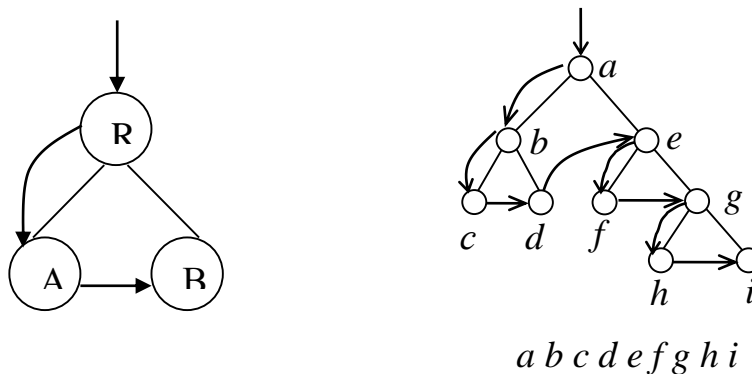

Рис. 7. Прямий порядок обходу бінарного дерева

2. Обхід бінарного дерева в *зворотному порядку* можна визначити в аналогічній формі (рис. 8): пройти в зворотному порядку ліве піддерево A; пройти в зворотному порядку праве піддерево B; потрапити в корінь R.

3. Визначимо ще один порядок обходу бінарного дерева, називаний *симетричним* (рис. 9): пройти в симетричному порядку ліве піддерево A; потрапити в корінь R; пройти в симетричному порядку праве піддерево B.

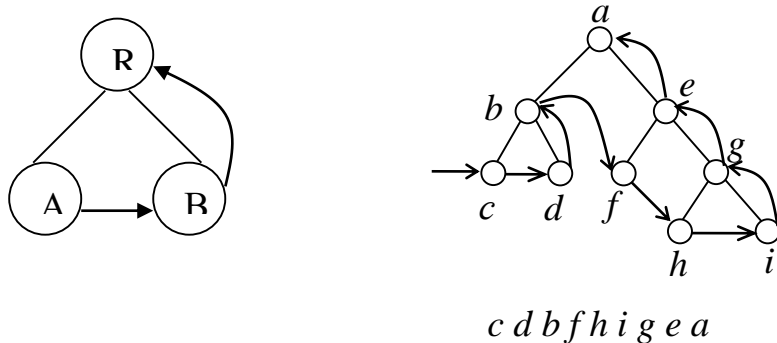

Рис. 8. Зворотний порядок обходу бінарного дерева

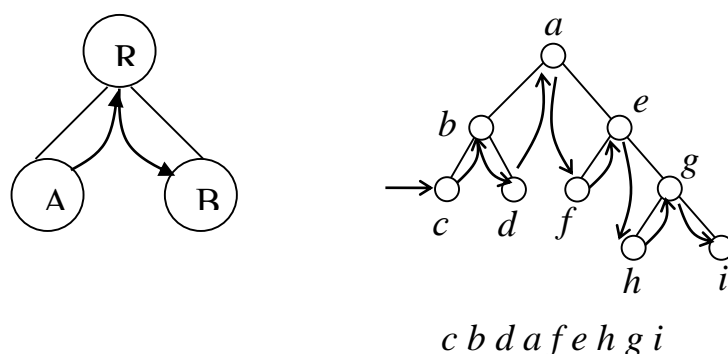

Рис. 9. Симетричний порядок обходу бінарного дерева

Розглянемо реалізацію дерева за допомогою покажчиків. Об'явимо дерево як:

Type

TreeLink = ^Tree;

Tree = **Record**

Data : <тип даних>;

Left, Right : TreeLink;

End;

Корінь дерева опишемо в розділі опису змінних:

Var kd : TreeLink;

Опишемо процедуру включення в дерево нового вузла. При включенні в дерево вузол вставляється або як піддерево вже існуючого вузла або як єдиний вузол дерева. Тому й лівий і правий зв'язки нового вузла повинні бути Nil. Коли дерево порожнє, значення передане у вигляді параметра покажчика дорівнює Nil. У цьому випадку потрібно змінити його так, щоб він вказував на новий вузол, що був включений як кореневий. При включенні наступного елемента переданий з основної програми параметр *t* уже не буде дорівнює nil, і треба приймати рішення щодо того, в яке піддерево необхідно включити новий вузол.

```

Procedure InsTree(n : integer; var t : TreeLink);
Begin
  if t = nil then
    begin new(t);
      with t^ do
        begin
          Left := nil;
          Right := nil;
          Data := n;
        end;
      end;
    else
      if n <= t^.data then
        InsTree(n, t^.Left)
      else
        InsTree(n, t^.Right)
      end;
    End;

```

Опишемо процедуру виводу значень елементів бінарного дерева на екран. Для цього необхідно виконати повний обхід дерева. При обході дерева його окремі вузли відвідуються в окремому порядку: прямому, зворотному або симетричному. Процедура виводу дерева при зворотному обході має такий вигляд:

```

Procedure PrintTree(t : TreeLink);
Begin
  if t <> nil
  then
    begin
      PrintTree(t^.Left);
      Write(t^.Data:3);
      PrintTree(t^.Right);
    end;
  End;

```

Основна програма здійснює введення чисел з клавіатури. Використаються: змінна nd типу TreeLink - значення покажчика на корінь дерева; змінна Digit типу integer для зберігання чергового введеного числа.

Begin

```
writeln('Введіть вузли дерева. Закінчення введення – 0');  
kd := nil;  
read(Digit);  
while Digit <> 0 do  
  begin  
    InsTree(Digit, kd);  
    writeln(' Введіть чергове число ');  
    read(Digit);  
  end; PrintTree(kd);  
End.
```

Завдання.

1. Створити бінарне дерево пошуку (для кожного вузла дерева у всіх лівих вузлах повинні перебувати числа менші, а в правих більші, ніж числа, що зберігаються в цьому вузлі), елементи якого вводяться із клавіатури й мають цілий тип.
2. Здійснити обхід дерева в прямому, зворотньому та симетричному порядках.
3. Написати функцію, яка знаходить найбільший та найменший елементи дерева.
4. Написати процедуру, яка видаляє з дерева всі парні елементи.
5. Написати процедуру, яка визначає число входжень заданого елемента в дерево.
6. Написати функцію, яка підраховує суму всіх елементів дерева.

Контрольні запитання.

1. Дати визначення: дерево, бінарне дерево, корінь та листи дерева, впорядковані дерева, дерево пошуку, висота та глибина дерева.
2. Схеми обходу дерев.
3. Яким є принцип динамічної побудови дерева?
4. У чому полягає схожість та відмінність таких структур даних як зв'язний список, стек, дерево?